

มุมมองการจัดการสารเคมีของประเทศไทย ผ่านพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี วัจจละญาณ Ph.D. (Environmental Management)

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักษณา เหล่าเกียรติ Ph.D. (Environmental Management)

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการด้านสารเคมีตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเกือบ 50 ปี เริ่มตั้งแต่กฎหมายวัตถุมีพิษ พ.ศ. 2510 ต่อมาได้มีการปรับปรุงทั้งในเชิงหลักคิดและสาระสำคัญของกฎหมาย ด้วยเห็นว่าการกำกับดูแลสารเคมีนั้นมีหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้กฎหมายหลายฉบับ ดังนั้นเพื่อลดความซ้ำซ้อนของกฎหมายและการปฏิบัติงาน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยมีลักษณะที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติอื่น* เนื่องจากกำหนดให้หน่วยงานจากหลายกระทรวงต้องเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมจัดการสารเคมีร่วมกันภายใต้พระราชบัญญัติเดียวกัน

หลักการกำกับดูแล

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (ต่อมา มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายเพิ่มเติมอีกจำนวน 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2551) มาตรา 18 กำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นของคณะกรรมการวัตถุอันตรายมีอำนาจออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย

จึงจะเห็นว่า คณะกรรมการวัตถุอันตราย (ดูองค์ประกอบคณะกรรมการวัตถุอันตรายได้ในมาตรา 6) มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการกำหนดว่าสารเคมีชนิดใดที่จำเป็นแก่การควบคุมเป็นวัตถุอันตราย ทั้งนี้ในทางปฏิบัติจะมีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนภาคราชการ และตัวแทนองค์กรภาคประชาชนเป็นผู้พิจารณาจัดชนิดวัตถุอันตรายแล้วส่งผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการวัตถุอันตรายตามลำดับ

มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติกำหนดให้จัดแบ่งวัตถุอันตรายตามความจำเป็นแห่งการควบคุมเป็น 4 ชนิด ประกอบทั้งมาตรา 21, 22, 23 และ 36 มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุอันตรายแต่ละชนิดต้องดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ มีไว้ในครอบครอง ต้องแจ้งให้ทราบและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนด

วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ มีไว้ในครอบครอง ต้องขอรับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายและแจ้งต่อส่วนราชการที่รับผิดชอบทราบล่วงหน้า รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการ

* ข้อสังเกต พระราชบัญญัติอื่นด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานภาครัฐ กระทรวงหนึ่งเท่านั้นที่มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ อาทิ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มีกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ผู้เขียนจำได้ว่ามีการจัดประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เจตนารมณ์และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ประเด็นนี้ได้มีการหยิบยกมาพูดถึงความคาดหวังว่าจะเกิดการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมาย โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะได้มีการประสานและทำงานร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อน เนื่องจากใช้พระราชบัญญัติเดียวกัน



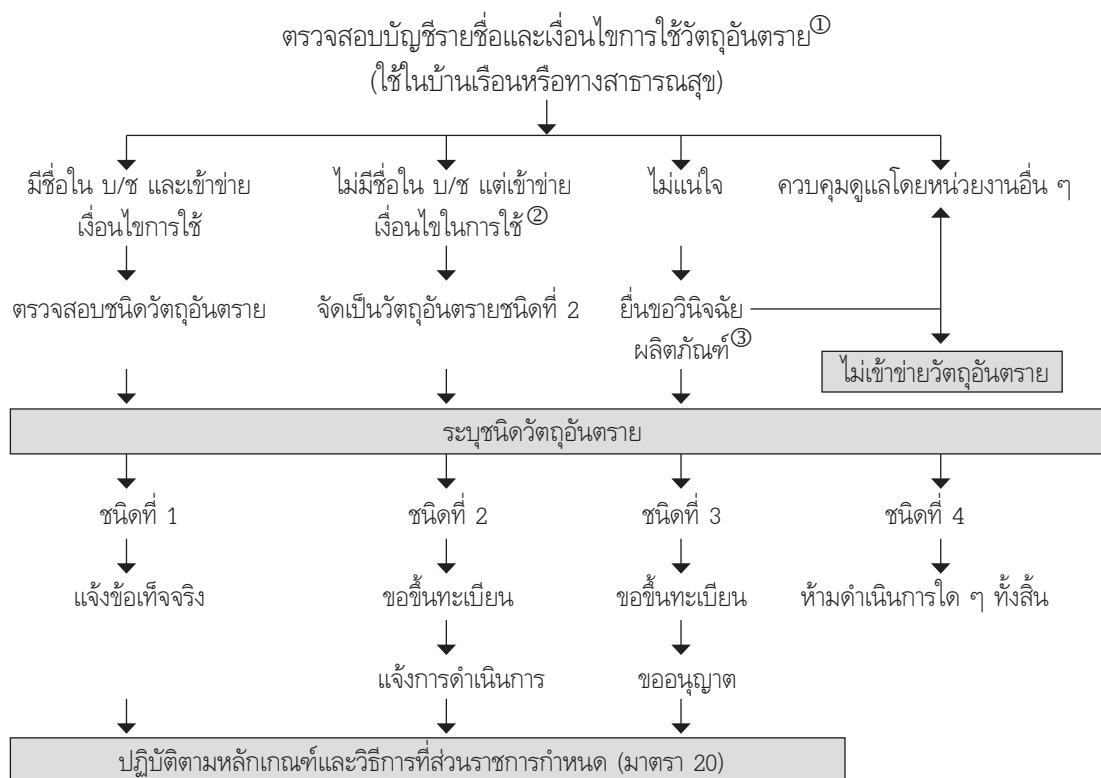
กำหนดจึงจะประกอบการได้

วัตถุดิบอันตรายชนิดที่ 3 ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ มีไว้ในครอบครอง ต้องขอรับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบอันตรายและต้องขออนุญาต พร้อมทั้งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดก่อนประกอบการ

วัตถุดิบอันตรายชนิดที่ 4 คือ วัตถุดิบอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง

จากข้อกำหนดข้างต้น ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับ สารเคมีหรือวัตถุดิบอันตรายจะต้องตรวจสอบการเป็นวัตถุ

อันตรายว่าเข้าข่ายชนิดใดและอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ หน่วยงานราชการใด ตัวอย่างเช่น สารเคมีที่ใช้ทำความสะอาดบ้านเรือน จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ด้วยเหตุนี้นอกเหนือจาก พระราชบัญญัติแล้ว ผู้ประกอบการควรต้องศึกษาและ ดำเนินการให้สอดคล้องกับระเบียบหรือข้อปฏิบัติของ อย. อีกด้วย ซึ่งมีแนวทางการพิจารณาการกำกับดูแลวัตถุ อันตราย (ดังแผนภาพที่ 1)



แผนภาพที่ 1 แนวทางการพิจารณาการกำกับดูแลวัตถุอันตรายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

① ตรวจสอบบัญชีรายชื่อได้จากประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ชื่อ บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 (ผู้ทำงานเกี่ยวกับ วัตถุอันตรายควรตรวจสอบรายชื่อและปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ)

② ตรวจสอบเงื่อนไขในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เข้าข่ายเป็นวัตถุอันตรายตามความรับผิดชอบของ อย.

③ ยื่นขอวินิจฉัยที่ OSSC สนง. อย.

วัตถุดิบอันตรายที่อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น อาทิ กรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือกรมวิชาการเกษตร ก็จะพบว่าวิธีดำเนินงานไม่ต่างไปจากข้างต้นมากนัก กล่าวคือ ผู้ประกอบการต้องทราบว่วัตถุดิบอันตรายเป็นชนิดใด เพื่อที่จะได้ดำเนินการแจ้ง หรือขออนุญาตดำเนินการ ได้อย่างถูกต้อง หากมีข้อสงสัยว่าเข้าข่ายเป็นวัตถุอันตราย หรือไม่ก็สามารถยื่นขอวินิจฉัยได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม อาจมีความแตกต่างในรายละเอียดของขั้นตอนของแต่ละ

หน่วยงาน รวมถึงอาจมีขั้นตอนแตกต่างเนื่องจากสถานะของ ผู้ประกอบการระหว่างผู้นำเข้า ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครอง เช่น ผู้นำเข้า หรือผู้ส่งออก จะต้องเพิ่มขั้นตอน การแจ้งผ่านด่านด้วย

ทั้งนี้ มาตรา 20 ของพระราชบัญญัติกำหนดให้ รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบโดยความเห็นของคณะกรรมการวัตถุ อันตรายเป็นอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครอง ความปลอดภัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม อาทิ การผลิต

การนำเข้า การส่งออก การขาย การขนส่ง การเก็บรักษา การกำจัด การทำลาย ฉลาก การให้แจ้งข้อเท็จจริง หรือการอื่นใดเกี่ยวกับวัตถุอันตรายเพื่อควบคุม ป้องกัน บรรเทา หรือการอื่นใดเกี่ยวกับวัตถุอันตราย รวมทั้งกำหนดให้มีการถ่ายทอดความรู้ การประกันความเสียหาย กำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือบุคลากรเฉพาะ กำหนดเกณฑ์ค่าตลาดเคลื่อนจากปริมาณที่กำหนดไว้ของสารสำคัญในวัตถุอันตราย

บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย

บัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายจึงเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลวัตถุอันตราย ปัจจุบันบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายแบ่งเป็น 6 บัญชีตามหน่วยงานที่รับผิดชอบควบคุม ดังนี้

บัญชีที่ 1 มีกรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบ บัญชีที่ 2 กรมประมง บัญชีที่ 3 กรมปศุสัตว์ บัญชีที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา บัญชีที่ 5 กรมโรงงานอุตสาหกรรม และบัญชีที่ 6 กรมธุรกิจพลังงานเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้แต่ละบัญชียังอาจแบ่งเป็นบัญชีย่อย ซึ่งแต่ละหน่วยงานอาจมีบัญชีย่อยที่ไม่เหมือนกันและจำนวนไม่เท่ากัน เช่น บัญชีระบุรายชื่อสาร หรือรายชื่อกลุ่มสาร หรือกลุ่มผลิตภัณฑ์ควบคุม หรือของเสียเคมีวัตถุ หรืออาวุธเคมี เป็นต้น ทั้งนี้ข้อมูลในบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย นอกจากรายชื่อแล้วยังมีเลขทะเบียนซีเอสเอส ชนิดของวัตถุอันตราย และเงื่อนไขการควบคุมวัตถุอันตรายอีกด้วย จำนวนวัตถุอันตรายในบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนวัตถุอันตรายในแต่ละบัญชี จากบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

บัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายแนบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม			
บัญชีที่	ชื่อ	จำนวน	ผู้รับผิดชอบ
1.1	รายชื่อสารควบคุม	686	กรมวิชาการเกษตร
1.2	รายชื่อกลุ่มสารควบคุม	12	กรมวิชาการเกษตร
2.1	รายชื่อสารควบคุม	17	กรมประมง
2.2	รายชื่อกลุ่มสารควบคุม	2	กรมประมง
2.3	รายชื่อกลุ่มผลิตภัณฑ์ควบคุม	2	กรมประมง
3.1	รายชื่อสารควบคุม	23	กรมปศุสัตว์
3.2	รายชื่อกลุ่มสารควบคุม	13	กรมปศุสัตว์
4.1	รายชื่อสารควบคุม	224	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
4.2	รายชื่อกลุ่มสารควบคุม	28	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
4.3	รายชื่อกลุ่มผลิตภัณฑ์ควบคุม	6	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
5.1	รายชื่อสารควบคุม	488	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
5.2	ของเสียเคมีวัตถุ	62	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
5.3	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้แล้ว	2	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
5.4	กลุ่มสารอื่น ๆ	10	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
5.5	กลุ่มอาวุธเคมี	15	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
5.6	กลุ่มสารควบคุมตามคุณสมบัติ	10*	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
6	ชื่อวัตถุอันตราย	2	กรมธุรกิจพลังงาน

หมายเหตุ * กำหนดคุณสมบัติ 10 ประเภท



เปรียบเทียบหลักคิดและแนวทางการจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา

ในการกำกับดูแลสารเคมีและวัตถุอันตรายนั้น ข้อมูลสารเคมีที่มีชื่ออยู่ในประเทศจัดเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการกำหนดมาตรการบริหารจัดการสารเคมี หากเปรียบเทียบการกำกับดูแลของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา หรือยุโรป หรือญี่ปุ่น ก็พบว่า หลักการกำกับดูแลมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศไทยนั้น

ใช้หลักการกำหนดบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย นั้นหมายความว่า สารเคมีบางชนิดอาจไม่เข้าข่ายวัตถุอันตรายก็ได้ ในขณะที่ของต่างประเทศนั้น มีหลักคิดในการกำกับดูแลว่า สารเคมีทุกชนิดที่มีในประเทศต้องได้รับการกำกับดูแล หลักคิดที่แตกต่างกันดังกล่าวมีผลทำให้แนวทาง/ขั้นตอนในการดำเนินงานกำกับดูแลแตกต่างกันออกไป ดังในตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายกับกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตรายของสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบ พ.ร.บ. วัตถุอันตราย 2535 กับกฎหมาย Toxic Substance Control Act ค.ศ. 1976

หัวข้อ	สหรัฐอเมริกา	ไทย
ชื่อกฎหมาย	กฎหมาย Toxic Substance Control Act (TSCA, 1967)	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	US. EPA. (Environmental Protection Agency) เป็นหน่วยงานเดียวที่มีอำนาจ/หน้าที่ในการรวบรวมและดำเนินการจัดทำรายชื่อสารเคมีให้เป็นปัจจุบัน	การกำกับดูแลอยู่ในรูปคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการวัตถุอันตราย ซึ่งประกอบด้วยหลายหน่วยงาน มีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน
หลักแนวคิดในการกำกับควบคุม	● กฎหมาย TSCA เป็นกฎหมายที่ทำหน้าที่เสมือน ยามเฝ้าประตูที่คอยตรวจสอบสารเคมี “ใหม่” ● สารเคมีทุกชนิดจะต้องถูกกำกับดูแล ตั้งแต่การนำเข้า ผลิต จัดเก็บ ขนส่ง การใช้ ไปจนถึงการกำจัด การควบคุม ไม่ได้ใช้หลักการขออนุญาตแต่เป็นการกำหนดให้จัดทำรายงานในลักษณะต่าง ๆ อาทิ การรายงานเพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อ การออกคำสั่ง Consent Order หรือ Significant New Use ● แบ่งสารเคมีออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) Existing Chemical หมายถึง สารเคมีที่มีรายชื่อระบุอยู่ในบัญชีรายชื่อสารเคมี ซึ่งผู้ประกอบการมีหน้าที่บันทึกและรายงานข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้การกำกับดูแลสารแต่ละชนิดหรือแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันโดยจะระบุไว้ในกฎหมายฉบับรอง หรือจัดทำโครงการขึ้นสำหรับการกำกับดูแล 2) New Chemical หมายถึง สาร	● วัตถุอันตรายที่ถูกกำหนดในบัญชีรายชื่อจะต้องถูกกำกับดูแล ตั้งแต่การนำเข้า ผลิต จัดเก็บ ขนส่ง การใช้ ไปจนถึงการกำจัด ● คณะกรรมการวัตถุอันตรายเป็นผู้กำกับดูแลกำหนดรายชื่อและจำแนกชนิดวัตถุอันตราย โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาควบคุมสารหรือวัตถุใด ๆ เป็นวัตถุอันตราย มีดังนี้ - ความเป็นอันตราย (Hazard) เช่น เป็นสารระเบิดได้ เป็นสารไวไฟ ความเป็นพิษ ทั้งพิษเฉียบพลันและพิษเรื้อรัง รวมถึงการก่อมะเร็ง การก่อกลายพันธุ์ - ความจำเป็นในการใช้ - พิจารณาควบคุมเพื่อรองรับพันธกรณี หรืออนุสัญญาต่าง ๆ - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะควบคุม ● แบ่งระดับการควบคุมตามชนิดของวัตถุอันตราย และหน่วยงานรับผิดชอบ ทั้งนี้ส่วนราชการจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ อาทิ ฉลาก สถานที่

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หัวข้อ	สหรัฐอเมริกา	ไทย
บัญชีรายชื่อสารเคมีหรือบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย	เคมีใดที่ไม่มีรายชื่อระบุอยู่ในบัญชีรายชื่อสารเคมี จะถูกจัดให้เป็นสารเคมีใหม่จะต้องเข้าสู่กระบวนการ pre-manufacture notification (PMN) โดยต้องผ่านการพิจารณาของ EPA ก่อนจึงจะสามารถนำเข้า/นำมาใช้/ผลิตได้ ● สารกำจัดศัตรูพืช อาวุธหรือสารเคมีที่ใช้ในการสงคราม ของเสียเคมีวัตถุเครื่องใช้ไฟฟ้าฯ ที่ใช้แล้ว รวมถึงกากพิษปิโตรเลียมเหลวมีได้้อยู่ภายใต้กฎหมายนี้ ● หลักการจัดทำบัญชีรายชื่อสารเคมี (Chemical Inventory) มีลักษณะเป็น Positive Lists กล่าวคือ หากมีชื่อสารเคมีอยู่ในบัญชี ผู้ประกอบการสามารถประกอบการได้โดยปฏิบัติตามข้อกำหนด (ไม่ต้องขออนุญาต) แต่หากไม่อยู่ในรายชื่อ จะต้องผ่านกระบวนการ PMN ซึ่งผู้ประกอบการต้องยื่นขอพร้อมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบ รวมทั้งระยะเวลา ● บัญชีรายชื่อสารเคมี (Chemical Inventory) แบ่งออกเป็น 2 บัญชี I. The Public TSCA Inventory เป็น บัญชีรายชื่อสารเคมีที่ประชาชนทั่วไปสามารถดูข้อมูลได้ (ผ่านทางเว็บไซต์* ปัจจุบันมีรายชื่อสารเคมีอยู่ในบัญชีประมาณ 70,000 ชนิด II. The TSCA Master Inventory เป็นไฟล์บัญชีที่มีรายชื่อสารเคมีที่ได้รับการคุ้มครองความลับทางการค้าอยู่ด้วย จึงจำกัดเฉพาะหน่วยงานเท่านั้นที่สามารถเข้าไปดูข้อมูลได้ ● EPA มีหน้าที่จัดทำ โดยให้ผู้ประกอบการรายงานทุก 5 ปี และให้เก็บบันทึกไว้ 5 ปี ทั้งนี้บัญชีจะถูกปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน 2 ครั้ง/ปี	ผลิต การจัดเก็บ การขนส่ง บุคลากรเฉพาะ หรือการรายงาน เป็นต้น ● สารกำจัดศัตรูพืช อาวุธหรือสารเคมีที่ใช้ในการสงคราม ของเสียเคมีวัตถุเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้แล้ว รวมถึงกากพิษปิโตรเลียมเหลวอยู่ภายใต้กฎหมายนี้ ● หลักการจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายมีลักษณะเป็น Negative Lists กล่าวคือ หากมีชื่อสารเคมีอยู่ในบัญชีผู้ประกอบการต้องดำเนินการ แจ้ง ขึ้นทะเบียน หรือขออนุญาต (ขึ้นกับชนิดวัตถุอันตราย) เพื่อประกอบการ แต่หากตรวจสอบแล้วไม่เข้าข่ายวัตถุอันตราย ผู้ประกอบการก็ต้องดำเนินการใดๆ ● ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558) บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย แบ่งเป็น 6 บัญชีตามหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ มีรายชื่อโดยรวมประมาณ 1,590 ชื่อ ● สารเคมีชนิดเดียวกันอาจมีชื่อในหลายบัญชี ทั้งนี้เป็นไปตามประเภทการใช้งาน เช่น สารคลอไพริฟอส มีอยู่ทั้งในบัญชี 1.1 4.1 และ 5.1 ● รัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม โดยความเห็นของคณะกรรมการวัตถุอันตรายทำหน้าที่ออกประกาศฯ ซึ่งปัจจุบันมีการออกประกาศฯ จำนวน 2 ครั้ง ปี พ.ศ. 2556 และปี พ.ศ. 2558

ผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชีรายชื่อ

ที่มา: <http://www.epa.gov/oppt/newchemicals/pubs/inventory.htm>



จากตารางที่ 2 หากเปรียบเทียบหลักแนวคิดในการกำกับดูแลและการจัดทำบัญชีรายชื่อ จะพบว่าหลักแนวคิดการกำกับดูแลของ TSCA ทำให้รายชื่อสารเคมีในบัญชีรายชื่อสารเคมี (Chemical Inventory) มีจำนวนมากว่ามากเมื่อเทียบกับรายชื่อในบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย ซึ่งส่งผลให้ EPA ได้รับรายงานข้อมูลสารเคมีทั้งหมดที่มีใช้ในประเทศ และข้อมูลอยู่ที่ EPA เพียงหน่วยงานเดียว ทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ แต่เมื่อพิจารณาบัญชีวัตถุอันตรายของประเทศไทยจะพบว่า จำนวนรายชื่อที่มีอยู่เป็นจำนวนหลักพัน ซึ่งส่งผลให้มีข้อมูลสารเคมีจำกัดเฉพาะส่วนที่เป็นวัตถุอันตรายเท่านั้น เนื่องจากสารเคมีที่ไม่เข้าข่ายเป็นวัตถุอันตรายก็จะไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อมูลให้กับหน่วยงานราชการ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับใหม่ล่าสุด เรื่อง บัญชีวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ซึ่งได้กำหนดเพิ่มบัญชีย่อย บัญชีที่ 5.6 กลุ่มสารควบคุมตามคุณสมบัติ ภายใต้การรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อใช้กำกับดูแล สารเดี่ยวและสารผสมที่มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดใน 10 อย่างดังต่อไปนี้คือ สารที่สามารถระเบิดได้ สารไวไฟ สารออกซิไดซ์หรือสารเปอร์ออกไซด์ สารมีพิษ สารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม สารที่ทำให้เกิดการระคายเคือง สารกัดกร่อน สารก่อมะเร็ง สารที่เป็นพิษต่อระบบสืบพันธุ์ และสารที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ซึ่งวัตถุอันตรายกลุ่มดังกล่าวต้องดำเนินการแจ้งข้อเท็จจริงให้กับกรมโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากประกาศดังกล่าวจะทำให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมสามารถรวบรวมข้อมูลสารเคมีที่มีใช้ในประเทศได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีทำเนียบข้อมูลสารเคมีที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการพัฒนาแนวทางการจัดการสารเคมีได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป บทความเรื่องการจัดการสารเคมีนี้ได้ถูกเรียบเรียงขึ้นจากการได้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลักที่ใช้ในการกำกับและควบคุมสารเคมี พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 โดยสะท้อนความเข้าใจต่อเนื้อหาของกฎหมาย และทำการเปรียบเทียบหรือตั้งประเด็นขึ้นด้วยมุ่งหวังให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หากมีข้อผิดพลาดใดหรือขาดตกประเด็นใด ผู้เขียนต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ และหวังว่าผู้ที่สนใจจะช่วยเหลือแนะเพิ่มเติมเพื่อที่จะให้เกิดการพัฒนาการจัดการสารเคมีของประเทศให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 ดาวน์โหลดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2558 จาก http://www2.diw.go.th/Haz_o/hazard/lawsnew/9.pdf
- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ดาวน์โหลดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2558 จาก <http://www.diw.go.th/hawk/news/%E0%B8%89.2%202558.pdf>
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ดาวน์โหลดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2558 จาก http://www.fda.moph.go.th/psiond/download/law/hazsubact/act_3544.pdf
- รายงานวิจัย “โครงการศึกษาแนวทางการปรับปรุงบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายแนบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม”. ดำเนินการโดย สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2554 แหล่งทุน กระทรวงอุตสาหกรรม.
- รายงานวิจัย “โครงการศึกษาระบบการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์เคมีสำหรับผู้บริโภคของหน่วยงาน US EPA เพื่อพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองผู้บริโภคด้านวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขของประเทศไทย”. ดำเนินการโดยคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2556 แหล่งทุน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.

